

ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารและปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*

STUDY THE LEVEL OF EXECUTIVE LEADERSHIP AND PROCUREMENT
MANAGEMENT PROBLEMS OF SCHOOLS UNDER UDON THANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

สุพัตรา บุญเลิศ

Supattra Bunlert

ชัชจรีญา ไบลี

Chatjariya Bailee

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Udon Thani Rajabhat University, Thailand.

E-mail: Supattra.lekky071@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี 2) ศึกษาระดับปัญหาของการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าพัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียน จำนวน 1,396 คน เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง 302 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระยะที่ 2) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยแบบสอบถามที่โครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์เนื้อหาและยืนยันแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นปัญญา และด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามด้านที่พบปัญหามากที่สุด ดังนี้ ด้านการจำหน่ายพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้แก่

* Received: 24 November 2022; Revised: 25 December 2022; Accepted: 27 December 2022

ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียน โดยจัดทำคู่มือการจำหน่ายพัสดุให้ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้ยึดปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียนต้องศึกษาระเบียบให้รอบคอบ และยึดปฏิบัติตามระเบียบของการจำหน่ายพัสดุ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, การบริหารงานพัสดุของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this study are to 1) examine the leadership under Udon Thani Primary Educational Service Area Office and 2) identify problems relating to supply management in schools under Udon Thani Educational Service Area Office. In the first period, this quantitative research investigated the leadership of executive leaders under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, the focus groups of this study are 1,396 chief-officers and supply management officers from schools, as well as 302 people that were examined. Based on the evaluated questions, frequency, percentage, and average information are being analyzed. In the second period, Investigated the schools' supply management problem in Udon Thani Primary Educational Service Area Office, using a semi-structured questionnaire by 5 qualified people, analyzed the data, and confirmed the solution.

According to this research, 1) the leadership of the executive leader at the Udon Thani Primary Educational Service Area Office is excellent in terms of teamwork, individual effort, wisdom, and vision. 2) the schools' supply management problems at Udon Thani Primary Educational Service Area Office are excellent as they focus on the most important issues: selling, control, maintenance, and procurement. The chief officers must help the school's supply officers gain the ability to manage effectively by providing a selling manual, which should be used as usual, while the school's supply officers will be required to read the manual carefully and comply with its instructions.

Keywords: Executive leadership, schools' supply management

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วง 2555-2559 พบว่า ไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน และยังมีอีกหลายด้านที่ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนใน

ระยะต่อไป ด้านการบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง และระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมาก เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษา ซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษา เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐและปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ คือ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา รองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน โรงเรียนและความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8(2) “กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และมาตรา 10 “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” มาตรา 22 “กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และเชื่อว่าผู้เรียนมีความสำคัญ” มาตรา 39 “ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การบริหารพัสดุภาครัฐจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (อุรา วงศ์ประสงค์, 2556)

การบริหารงานพัสดุ เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติราชการอย่างยิ่ง เป็นการบริหารที่มิมีการดำเนินงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหา การควบคุม การใช้ การเก็บรักษา การจำหน่าย หรือการแลกเปลี่ยนครุภัณฑ์ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบและถือปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของการบริหารงานพัสดุ การดำเนินงานพัสดุนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการงบประมาณของรัฐ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะเกิดความเรียบร้อยและราบรื่นได้ ต้องอาศัยการประสานงานที่ดีของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ สภาพปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีปัจจุบัน โรงเรียนขาดบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัสดุไว้ปฏิบัติงานเป็นการเฉพาะ ซึ่งปัญหาข้อบกพร่องเหล่านี้ ทำให้การบริหารงานพัสดุของโรงเรียนดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุรา วงศ์ประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุโดยภาพรวมมีปัญหายูอยู่ในระดับปานกลาง (อุรา วงศ์ประสงค์, 2556) สอดคล้องกับเบญญาภา ยาโตปมา ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของสำนักงานปลัดกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การบริหารงานพัสดุจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกัน (เบญญาภา ยาโตปมา, 2558) และสอดคล้องกับกัญสพัตน์ นัถิธตรงและนันทพร ศรีวิไล ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุวิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า ปัญหาการจัดการงานพัสดุโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (กัญสพัตน์ นัถิธตรงและนันทพร ศรีวิไล, 2555)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารและการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยเสนอเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนางานพัสดุให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ซึ่งเป็นการจัดสำรวจข้อมูลด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าพัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,396 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อได้จำนวนประชากรที่แน่นอนแล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่ และมอร์แกน (รัชดาพร บุญตา, 2562) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากตามขนาดของโรงเรียนโดยประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินและตรวจสอบให้มีความครอบคลุม ถูกต้องตามนิยามของการบริหารงานพัสดุ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มี IOC ตั้งแต่ 0.60–1.00 นำมาใช้ จากนั้น นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นหัวหน้าพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ จำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี และตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรม

สำเร็จรูป และกำหนดความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ของแบบสอบถามในตอนที่ 2 การบริหารงานพัสดุของโรงเรียน โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .820 แล้วจึงส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุนำไปสู่ความต้องการจำเป็นนั้น ๆ

ระยะที่ 2 ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการการศึกษา จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน 3) ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นข้อคำถามในการให้สัมภาษณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมปรากฏ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

ภาวะผู้นำของผู้บริหารของ โรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีวิสัยทัศน์	4.20	0.53	มาก
2. การกระตุ้นปัญญา	4.23	0.56	มาก
3. การทำงานเป็นทีม	4.37	0.39	มาก
4. การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.36	0.45	มาก
รวม	4.29	0.48	มาก

ข้อมูลจากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นปัญญา และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2. ผลการวิจัย ระดับปัญหาของการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมปรากฏ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับปัญหาของการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี

การบริหารงานพัสดุ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดหาพัสดุ	4.29	0.25	มาก
2. การควบคุมพัสดุ	4.31	0.31	มาก
3. การบำรุงรักษาพัสดุ	4.30	0.25	มาก
4. การจำหน่ายพัสดุ	4.32	0.27	มาก
รวม	4.31	0.27	มาก

ข้อมูลจากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาของการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.31$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ มีข้อควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญภา ศิริภูธร ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง รongลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก (เพ็ญภา ศิริภูธร, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ เล็กวงษ์ ศึกษาเรื่อง บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี รongลงมา คือ ด้านการกระตุ้นปัญญา อยู่ในระดับมาก (สุรศักดิ์ เล็กวงษ์, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญภา ศรีแปลก ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว และรongลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก (เพ็ญภา ศรีแปลก, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับภูมิกร บุนกึ ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดตามลำดับ (ภูมิกร บุนกึ, 2563)

2. ปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิพรณ เนียม

สันเทียะ ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 รองลงมา คือ ด้านการควบคุมพัสดุ อยู่ในระดับมาก (สุทธิพรรณ เนียมสันเทียะ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับขวัญจิตร จำปาวัน ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 รองลงมา คือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ อยู่ในระดับมาก (ขวัญจิตร จำปาวัน, 2556) สอดคล้องกับจุฑามาศ เสมามอญ ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนางานพัสดุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 และรองลงมา คือ และด้านการจัดหาพัสดุอยู่ในระดับมาก (จุฑามาศ เสมามอญ, 2558) สอดคล้องกับสวิตตา ประเสริฐสาร ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธำนี้นั้น มีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน และต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2553 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545) อย่างเคร่งครัด เพราะถ้าหากปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดอาจจะได้รับโทษทางวินัยและทางอาญาได้ และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี มีการดำเนินการตรวจสอบภายในเป็นประจำทุกปี และได้รายงานผลการตรวจสอบภายในให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของโรงเรียนได้ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องของการปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ นอกจากนี้ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ได้จัดให้มีการอบรมประชุมเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ (สวิตตา ประเสริฐสาร, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญจิตร จำปาวัน ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารพัสดุของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ขวัญจิตร จำปาวัน, 2556) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดาพร บุญตา ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจำหน่ายพัสดุ การควบคุมพัสดุ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ และด้านการจัดหาพัสดุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 นั้นมีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่างๆ เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานและต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2553 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545) (รัชดาพร บุญตา, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารและระดับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี สรุปได้ว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.48) และปัญหาของการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.31$, S.D.=0.27)

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

1) **ข้อเสนอแนะจากการวิจัย** ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียน มีการติดตามเมื่อพัสดุสูญหาย อีกทั้งต้องสำรวจครุภัณฑ์ตามสภาพความเป็นจริง มีการจัดบันทึกข้อมูล การจ่ายพัสดุดอกจากบัญชีหรือทะเบียนครุภัณฑ์ทุกครั้ง ผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องลงบัญชีพัสดุและทะเบียน ครุภัณฑ์ให้ครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการจัดเก็บพัสดุให้สะดวกต่อการ ตรวจนับและดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปีตามขั้นตอนที่ระเบียบกำหนดไว้ สำหรับการเบิก-จ่าย พัสดุต้องจัดช่วงเวลาเบิก-จ่ายที่เหมาะสม และมีขั้นตอนการเบิก-จ่ายพัสดุถูกต้อง โดยพิมพ์เอกสาร พร้อมคำอธิบายให้ชัดเจนพร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปี ให้ผู้บริหารรับทราบเป็น ประจำทุกปี อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรจัดคู่มือกำหนดรูปแบบและ วางมาตรการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานควบคุมพัสดุให้โรงเรียนศึกษายึดปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องมีการวางแผนบำรุงรักษา โดยจัดทำตารางกำหนดเวลา เช่น บำรุงรักษาประจำวัน บำรุงรักษาประจำสัปดาห์ และบำรุงรักษาประจำปี พร้อมทั้งการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้ ตลอดเวลา ผู้บริหารควรจัดพิมพ์คู่มือการใช้และวิธีบำรุงรักษาพร้อมทั้งจัดอบรมหัวหน้าพัสดุหรือ เจ้าหน้าที่พัสดุให้มีความรู้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเบื้องต้นตลอดจนมีการจัดตั้งงบประมาณซ่อมแซม บำรุงรักษาพัสดุให้เพียงพอเพื่อให้ใช้งานได้ตลอดอายุการใช้งาน อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องบันทึก ประวัติครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างเพื่อประโยชน์ในการใช้พัสดุและบำรุงรักษาตลอดทั้งมีการ ประสานงานจากหน่วยงานภายนอกในการซ่อมแซมพัสดุที่ไม่สามารถซ่อมแซมเองได้ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ต้องจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างเมื่อทราบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าทุกปีและก่อนดำเนินการจัดหา พัสดุควรสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกครั้ง พร้อมทั้งจัดหาพัสดุตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและ ปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดหาพัสดุอย่างเคร่งครัดให้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบการ บริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2535 พร้อมทั้งจัดทำคุณลักษณะของครุภัณฑ์แต่ละรายการเพื่อสะดวกใน การจัดหา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรจัดทำคู่มือแบบฟอร์มการจัดซื้อ จัดจ้างและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สถานศึกษาปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันพร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุเป็นประจำทุกปี

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ด้านการจัดหาพัสดุ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างต้องมีความโปร่งใส และปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดหาพัสดุตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียนโดยจัดทำคู่มือการจำหน่ายพัสดุให้ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้ยึดปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งผู้ปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียนต้องศึกษาระเบียบให้รอบคอบ และยึดปฏิบัติตามระเบียบของการจำหน่ายพัสดุ มีการติดตามเมื่อพัสดุสูญหาย อีกทั้งต้องสำรวจครุภัณฑ์ตามสภาพความเป็นจริง มีการจัดบันทึกข้อมูลการจ่ายพัสดุดอกจากบัญชีหรือทะเบียนครุภัณฑ์ทุกครั้ง

2.2 ด้านการควบคุมพัสดุ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรกำหนดขั้นตอนการเบิก-จ่าย โดยพิมพ์เอกสารพร้อมคำอธิบายให้ชัดเจน นอกจากนี้ ควรลงบัญชีหรือทะเบียนพัสดุให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และควรจัดช่วงเวลาสำหรับการเบิก-จ่าย ผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องลงบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ให้ครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการจัดเก็บพัสดุให้สะดวกต่อการตรวจนับและดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปีตามขั้นตอนที่ระเบียบกำหนดไว้ สำหรับการเบิก-จ่ายพัสดุต้องจัดช่วงเวลาเบิก-จ่ายที่เหมาะสม และมีขั้นตอนการเบิก-จ่ายพัสดุถูกต้อง โดยพิมพ์เอกสารพร้อมคำอธิบายให้ชัดเจน พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบพัสดุประจำปีให้ผู้บริหารรับทราบเป็นประจำทุกปี อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรจัดคู่มือกำหนดรูปแบบและวางมาตรการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานควบคุมพัสดุให้โรงเรียนศึกษายึดปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

2.3 ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรตั้งงบประมาณซ่อมแซมบำรุงรักษาพัสดุให้เพียงพอ เพื่อให้ใช้งานได้ตลอดอายุการใช้งาน นอกจากนี้ ควรจัดพิมพ์คู่มือการใช้และวิธีบำรุงรักษาและควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเบื้องต้น เช่น บำรุงรักษาประจำวัน บำรุงรักษาประจำสัปดาห์ และบำรุงรักษาประจำปี พร้อมทั้งการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารควรจัดพิมพ์คู่มือการใช้และวิธีบำรุงรักษา พร้อมทั้งจัดอบรมหัวหน้าพัสดุหรือเจ้าหน้าที่พัสดุให้มีความรู้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาเบื้องต้น ตลอดจนมีการจัดตั้งงบประมาณซ่อมแซมบำรุงรักษาพัสดุให้เพียงพอ เพื่อให้ใช้งานได้ตลอดอายุการใช้งาน อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องบันทึกประวัติครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อประโยชน์ในการใช้พัสดุและบำรุงรักษา ตลอดจนมีการประสานงานจากหน่วยงานภายนอกในการซ่อมแซมพัสดุที่ไม่สามารถซ่อมแซมเองได้

2.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรตรวจสอบสภาพครุภัณฑ์อย่างจริงจัง เพื่อดำเนินการจำหน่ายออกจากบัญชี นอกจากนั้น ควรมีมาตรการเข้มงวดในการสูญหายของพัสดุ และควรจัดอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่พัสดุที่ปฏิบัติงานการจำหน่ายพัสดุให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นประจำทุกปี ผู้ปฏิบัติงานพัสดุต้องจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เมื่อทราบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าทุกปีและก่อนดำเนินการจัดหาพัสดุ ควรสำรวจความต้องการใช้พัสดุทุกครั้ง พร้อมทั้งจัดหาพัสดุตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดหาพัสดุอย่างเคร่งครัด ให้ครบตามระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบการบริหารงานพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2535 พร้อมทั้งจัดทำคุณลักษณะของครุภัณฑ์แต่ละรายการเพื่อสะดวกในการจัดหา ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ควรจัดทำคู่มือแบบฟอร์มการจัดซื้อจัดจ้างและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุเป็นประจำทุกปี

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ด้านการจัดหาพัสดุ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน

3.2 ควรศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัสดุของผู้บริหาร หัวหน้าพัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participation action research) เป็นกรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ .
- กัญสพัฒน์ นัถิอตรงและนันทพร ศรีวิไล. (2555). ปัญหาและแนวทางการบริหารงานพัสดุ วิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ขวัญจิตร จำปาวัน. (2556). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาศ เสมามอญ. (2558). ปัญหาและแนวทางพัฒนางานพัสดุของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูมิกร บุนกี้. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เบญญาภา ยาโตปมา. (2558). การบริหารงานพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของสำนักงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เพ็ญภา ศรีแปลก. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เพ็ญภา ศรีภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- รัชดาพร บุญตา. (2562). การบริหารพัสดุและสินทรัพย์อย่างมีคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สวิตตา ประเสริฐสาร. (2557). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิพรรณ เนียมสันเทียะ. (2557). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุรศักดิ์ เล็กวงษ์. (2563). บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อุรา วงศ์ประสงค์. (2556). *ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.